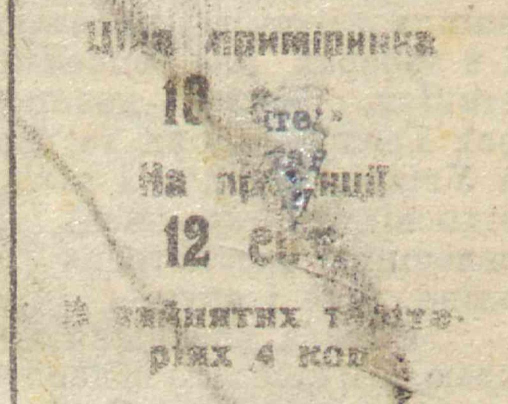
Ч. 35. (534). Львів, пятниця дня 23 лютого 1917. Рік III.

УКРАЇНСЬКЕ СЛОВО

політична, економічно-суспільна й літературна часопись. (Редакція: Руська ч. 3)

Виходить що дня крім понеділка.

Умови передплати у Львові:	
На рік	24·— К.
„ пів року	12·— „
„ чвертьроку	6·— „
„ місяць	2·40 „

В краю і державі:	
На рік	32·— К.
„ пів року	16·— „
„ чвертьроку	8·— „
„ місяць	2·70 „

За границю:	
В Німеччині	37 мар.
В Америці	11 дол.
В инших державах	54 фр.

Туреччина а польська держава.

Краківська „Nowa Reforma“ приносить з Царгороду допись, в котрій між иньшим читаємо таке: „Що до Поляків з Королївства, то турецькі власти цілком не змінили по дни 5. падолиста м. р. свого поведеня з ними та вважають і трактують їх дальше як Росіян. Утворене независимого Королївства вважають ся тутки за „bluff“, бо поведене турецьких властий з підданими Королївства перечить йому. Відношене Турків до Поляків все ще стоїть на мертвій точці історичних спогадів, о скількож ходить о сучасність, то вважають ся Поляків російськими підданими. Тут виходять з того заложеня, що зміна поведеня з Поляками не принесе ніяких реальних наслідків, бо Польща лежить за далеко та взагалі ще незвісно, чи вона буде істнувати як самостійна держава“.

Польська преса, повторюючи і коментуючи сю кореспонденцію, виявляє чимале негодоване з приводу того — мірами [illegible] осторожности впрочім оправданого — поведеня Туреччини з Поляками з Королївства, що проживають в часі війни в Туреччині, та взиває осередні держави, щоби вони офіціяльно переконали Туреччину, що польська держава справді вже істнує та є союзником осередних держав і Туреччини. До сего претенсіонального негодованя польської преси одначе аж просить ся під перо замітка, що держав паперовими нотами не творить ся, але ділом. Сам-же польський теоретик державного права, проф. Старжинський, научав на львівськім університеті десятки літ, що „держава те є факт“ і що в тім саме „факті“ має вона своє жерело і оправдане. Подібно о навчав Поляків недавно, при отвореню польської „Ради Стану“ і ґенерал-ґубернатор ексц. Кук, звертаючи їх увагу, що держав не творить ся словами але ділом, фактом. І тому лежить се виключно в силі Поляків показати, що польська держава є справді фактом. До сего треба одначе — крім теріторії і населеня — ще трох річий: правительства, армії і — що найголовнійше — збірної волї творити саме дану державу. Замість дорікати Туркам, що вони на ті три вимоги у Поляків доволї скептично глядять та замість апелювати до осередних держав, аби вони вимусили в міжнародній опінії признане проблематичного факту — красше зробили би Поляки, якби самі сотворили потрібний факт. А то балачки, крику і реклями було чимало, тепер-же зачинають ся нарікання, що хтось там в Константинополи. Відни чи Берлїні винен, що дехто не може зорієнтуватись чи факт польської держави доконав ся чи нї.

Є одначе в царгородській кореспонденції „Now-ої Reform-и“ зворот, що кидає нам деяке світло на глибше лежачі мотиви, задля яких Турки не в цілости поділяють одушевлене п. Яворського чи п. Сроковського польською „державою“. Турки не тільки мають сумніви, чи та держава „взагалї буде істнувати“, але й „лежить вона їм за далеко“, аби могла мати для них реальні наслідки. Думаємо, що в сім останнім і лежить суть цілого відношеня Турків — а так само Болгарів — до польського питаня. Польща для них річ далека і не впливає на їх положене супроти Росії, бо не заслонює їх від північного кольоса. Тому утворене Польщі їм річ релятивно рівнодушна.

Задля тих самих мотивів одначе цілком инакше глядять в Софії і Царгороді на українську справу, Україна се річ Балканови близька і для Балкану реальна, бо вона саме ділить Московщину від Балкану. Горячі симпатії, які українське питане найшло в Софії і Царгороді, мають отже свою основу в реальнім рахунку. Надія на утворене українського буфера між Московщиною а Балканом була одним із товчків, що впливав сильно на болгарську і турецьку опінію, коли ті обі держави рішались стати по стороні осередних держав. Се на свої очи провірили українські делеґати в Софії і Царгороді в своїм часї. Але вже й по проголошеню польської держави мінїстер-президент Радославов прилюдно дав до пізнаня, що се Болгарії за мало та що вона жде визволеня України.

Болгарія і Туреччина певно не є світовими потугами. Всеж таки виявили високу мілїтарну вартість для осередних держав. І тому політичні настрої в Софії та Царгороді не можуть бути осередним державам рівнодушні. Не на заході лежить розвязка европейського конфлікту, а на південнім Сході, бо ту не перехрещують ся інтереси Росії і осередних держав. Доки Царгород загрожений, доси загрожені осередні держави. Йогож заслонити може лише Україна — бо Польща до Лиманів нїколи не простягнесь. Вона може проковтнути Холмщаків та Підляшан, подавила би ся вже одначе Галичанами та Волинцями — а в кождім разі відштохнула би їх від себе. Коли теперішна війна не визволить України, то не осягне вона своєї цїли на Сході. Се розуміють ясно в Сербії і Царгороді. Але мабуть — лише там...

О долю виселенців.

(Комунікат комісії для виселенців У. П. Р.)

На днях 17. і 20. лютого явили сь у мінїстра внутрішних справ бар. Гендля і міністра уряду для виживленя Гефера відпоручники Української Парляментарної Репрезентації, її комісії для виселенців і Укр. Запомогового Комітету пп. др. Петрушевич, Лев Левицький і др.

З житя апостата.

(Конець.)

Кара реколекцій наложена митр. Яхимовичем на Наумовича роздратувала його до крайности. Наумович був тоді соймовим послом. Обрядова справа, на якої чолї він станув, зєднала йому широку популярність. Коли він в р. 1861 явив ся на першім, руськім балю у Львові, сьвященики і молодіж підняли його на руки і при співі „многая літа“ обнесли по редутовій салї театру гр Скарбка. Університетська, світська молодіж вислала йому адресу, в якій звеличала його „батьком“ та зложила подяку за труди „коло очищенья нашои батьковскои гр. к. вѣры“ (Слово 1862 ч. 6.) В його честь зложив незвісний автор Л. Л. вірш, в якім накликував (Слово 1862 ч. 5):

„Ой, брате-соколе, підойми же крила,
За птичков ко зьвіздам сьміло возлети,
Остав журбу злобним, сли журба їм мила,
А ти нам про зьвізди ясві розкажи!“

Словом, Наумович, був тоді чи не найпопулярнійшим чоловіком в Галичині, до чого не мало причинив ся також його талант, що зраджував вже тоді в нїм визначного письменника для простого люду. А тут нараз стрівула його не тільки кара реколекцій, але й наруга, бо митрополит в латинськім письмі, висланім до него, закинув йому відмову послуху, легковажене приказу, легкодушність в поведеню, а навіть підступ і хитрощі, які, будьто би мали на цїли усунути зобовязаня через проволоку справи. Остре письмо, в якім митрополит накладав кару реколекцій на те, щоби Наумович „навчив ся послуху“, вивело останного з рівноваги. Він написав письмо до крилошанина перемиської капітули, дра Григ. Гинилевича, сторонника обрядовщини, в якім не тільки вияснив справу відношень до митрополита, але й кинув страшну в устах католицького сьвященика погрозу, що він не буде сидіти на реколекціях „съ піяницами, прелюбодѣйцами и ляцкими рабами“, а радше перейде на Буковину, на православе, а коли се стане ся, то „сѣмя тое остане ся у насъ, а борше, позвѣйше прозябне и выдасть плодъ“.

Згадане письмо таке інтересне для проясненя справи і для характеристики хиткої вдачі Наумовича, що вважаю вказаним подати його в цілости. Наумович долучив відпис декрету, яким митрополит засудив його на реколекції, почім писав:

„Декретъ той потребуе изъясненія. В первыхъ извѣстно да буде, що я завозванный первый разъ предложилъ Е. Превосходительству всѣ причины, которыи дѣйствовали на теперѣшное всеобщое движеніе: исправленія нашого св. обряда, Е. Пр. выслухали все и сказали, що то все сдѣлае Синод, и що теперь приказуютъ менѣ держати ся status quo. Приѣхавши до дому, я сейже часъ оголосилъ громадѣ, що повинуючи ся повелѣніямъ Митрополита, необходимо треба вертати до давного. Люде не послухали, и по службѣ Божой сказали менѣ, що о томъ и слухати не хотятъ, и що таки при разъ введеныхъ старыхъ, рускихъ обрядах позостанутъ, или же отречутся церкви и на Богослуженіе ходити не будутъ. Я написалъ о томъ доносъ Е. Пр. и просилъ, щобы тіи обряды, отъ Латиновъ принятіи, постепенно, а не отъ разу вводити, щобы не было соблазни. На тое послѣдовало второе мое завозваніе предъ судище Митрополита. Но понеже тое завозваніе адресованное до Кросенка, пойшло ажъ на Бохню до Кросценка и тамтуды зъ тыждень блукалось, я приѣхавши припадкомъ до Львова, и увѣдавши о томъ, пойшолъ до Ихъ Пр., а понеже то было Навечеріе тезоименія, то я впередъ пожелалъ прилично, и Ихъ Превосходительство побесѣдовавши троха serio со мною, потому (2) знова ласкавѣйше опредѣлили новый терминъ, на который я ставился. Ставши, сказали менѣ дуже ласкаво, абы я на четыре вопросы отповѣлъ писемно, и щобимъ тое оправданіе прислалъ скорше, бо они думаютъ до Вѣдня отъѣздити. Я сказалъ: завтра свято (Срѣтеніе) въ суботу маю богослуженіе, отже зъ недѣлѣ я буду старатися, якъ найскорше на почту отдати. Ихъ Превосходительство на тое пристали, и я отойшолъ. — Оправданіе мое я не послал аж 24. февруарія.

Теперь я виноватъ, що я оперался ихъ розпоряженіямъ. Не знаю якимъ. Же я оголосилъ ихъ волю народови и народъ до послушанія завозвалъ, то я сдѣлалъ по должности. Же народъ оперся, а я тое донесъ, то такожде не опоръ, но должность. Же я ставился, не мавши навет въ рукахъ завозванія, а по самому слуху, то еще больше, якъ послушаніе; же я ставился въ навечеріе тезоименія рано о годинѣ 10., то также не великое прегрѣшеніе; бо во первихъ я не зналъ о жадномъ протоколѣ, только о личномъ оправданіи, а во вторыхъ, же если явленіе мое непріятно было Ихъ Превосходительству, то вольно было Имъ мене не пріймати.

Же я термину третого т. е. 15 февруарія не додержалъ, то не моя вина. Разъ же не возможно было абсолютно приѣхати на пятницу до дому, отправити всенощное, утреню и літургію и Вечерню и абы слѣдующого дня въ су-

Перфецький і предложили обом міністрам ряд домагань в справі облекшеня важкої долі наших виселенців так зі східної Галичини як Волині. Обговорено основно тяжке положенє наших втікачів і виселенців так в Галичині як і в таборах для виселенців в перлюстраційних стаціях, [illegible]осібна невиносиме положенє в таборах Ґреді[illegible] Ґмінд та перлюстраційний стації в Упіярі[illegible]радіш і зажадано негайного виданя відповідних заряджень для облекшеня долі виселенців і заосмотреня їх в средства поживи, одіня, біля і обув.

Справа улекшеня виселенцям повороту до краю, сейчасового вздержаня дальшого переселюваня виселенців з Галичини і розширеня виселеньчого округа на повіти ширшого военного округа, становили поза справою безпроволочного заосмотреня в средства поживи і опалу таборів Ґредік і Ґмінд та направи бараків особливо важний предмет тих обох конференцій. Оба міністри а в справах виживленя особливо міністер Гефер оказали живе заінтересоване порушеними справами і прирекли видати в найблисшім часі відповідні заряджения. Першим таким заряджением зі сторони міністерства внутрішних справ являєсь вислане безпосередно по авдиенції осібної комісії до табору Ґредік.

Справа лектури для полонених в Росії і Італії.

Як потрібна і корисна є добра книжка — тим більше писана в рідній мові — на се мабуть не треба й доказів. Стає вона йому тим дорожша, коли він віддалений від краю, коли більша туга за рідним словом. Хто був хотяй раз на чужині, а до того може ще обмежений в своїй свободі, сей знає і розуміє „голод“ за писаним рідним словом.

Хто ж дальше віддалений від вітчини і від світа більше відтятий, як не наші бідні полонені в замкнених таборах на Сибірі чи Сицилії? Хто зрозуміє їх невисказану тугу за своїм словом?

Щоби облегшити їх незавидну долю подаванем відповідної лектури, заснував ся у Відни ще в падолисті 1915 р. комітет, який на підставі умови австрійського, російського і італійського „Червоного Хреста“ занимаєть ся збіркою книжок і висиланем їх до таборів наших полонених в Росії і Італії. До комітету сего належать: ексц. Markus Freiherr v. Spiegelfeld, ексц. Rudolf Freiherr v. Slatin, ґраф Franz Thurn-Valsassina і ин. Комітет сей відозвами в часописях розбудив велике заінтересоване для сеї справи серед нім. суспільности, яка зложила стільки ріжних книжок, що комітет замовив в 1916 р. 166 бібліотек в 102 таборах зложених з 56.000 книжок. Крім сего вислано 199 меньших пачок з книжками духово-релігійними і 120 пачок з медичної области до більших шпиталів. Велику радість зроблено сим полоненим, які не знаходили слів вдячности і подяки за сю корисну духову поживу.

Так зробили Німці. — А ми? Кілько пішло наших книжок для полонених? — Жадна. Не хочеть ся вірити, однак на жаль так є. Всюди ми на послідним місци, або нас цілком нема.

Як стидно було мені, коли запрошений до цензурованя укр. релігійних книжок побачив я на одній поличці лиш кілька примірників Сьвятого Письма в укр. мові, а більше ніякої книжки. Питаю здивований: Чому не маєте більше книжок?

Бо ніхто не прислав.

— Чи оголосили ви відозву в українських часописях?

— Ми післали відозви до краєвої збірниці у Львові, котра повинна була се зробити. Чи так, не знаємо. Правдоподібно ні — кажу — бо наша суспільність є дуже жертволюбна, має книжки, котрих масу булаб прислала.

Що отже до тепер жадна українська книжка не поїхала за границю до наших земляків, винна є по части краєва збірниця у Львові, якої головою є Пр. др К Твардовські, а діловодчиком Генрих Пельчарські (ц. к. університет).

В виду сего чую ся обовязаний звернути ся з просьбою до української суспільности о як найскорші а численні книжки для полонених. Здаєть ся мені, що не потрібно промавляти до народної амбіції, уживати великих слів, щоби доказати вагу сеї справи. Збіркою повинні заняти ся дирекції шкіл, читалень і иньших товариств.

Від посилки є виключені: 1) книжки, що появились по 1913 р., 2) часописи, 3) гумористика, 4) военна література, 5) книжки про історію Росії або якої небудь воюючої держави. Посилані книжки не можуть мати жадних дописків і уваг ані підпису. Пожадані є книжки з усіх наукових областий, книжочки до моленя, побожні читаня і красна література. Найліпше посилати є не до Львова до висше згаданої збірниці а до Відня, бо в тім лиш случаю посилки ті є вільні від оплати почтової. Адресує ся так: Fürsorgekomitee des Roten Kreuzes für Kriegsgefangene. Lektüre für Kriegsgefangene. (Sammelstelle). Wien IV. Karlsplatz 13. Крім сеї адреси мусить ся зазначити на посилці і переказі: Freiwillige Gabe für das Rote Kreuz, Militärunterstützungssache. До поодиноких означених бранців бюро книжок не висилає.

Хто би однак хотів вислати означену книжку до певної особи, не лиш бранця але і особи інтернованої, то мусить знати слідуюче: Бюро, що такі книжки висилає се: Gemeinsames Zentralnachweisebüro Auskunftstelle für Kriegsgefangene Abteilung „H/I“ — Bücherstelle Wien I. Landskrongasse № 1. Спосіб поступованя в тім случаю є такий: кождий хто хоче певну книжку означеній особі післати, має бажану книжку устно або письменно в тім бюрі замовити. Книжки прислані самою стороною не можуть бути вислані. Замовляючий має подати докладну адресу бранця згл. інтернованого, свою адресу і наголовок книжки, автора, по можности накладню. По замовленю висилає бюро свій чек з поданою квотою, а отримавши в сей спосіб гроші від замавляючого, купує бажану книжку і висилає адресатови. Гроший наперед переказом посилати не можна. До Росії недозволені є книжки, які вийшли по 1913 р. виїмок становлять лиш клясики і біблії. До прочих держав ограничене се не істнує. Переписка з бюром є німецька, як рівнож наголовок книжки треба подати також в німецькім переводі.

Маю сильну надію, що слова мої не остануть без успіху, і що добрі українські серця радо жертвують книжки для полонених, тим більше, що не є се получене з трудностями — лиш трохи доброї волі, а вдячність бідних полонених буде найліпшою нагородою для жертводавців.

о. Лев Вань.

Світова війна.

Америка перед рішенем.

НОВИЙ ЙОРК. З Вашинґтону доносять: Правительство департаменту стану заявило, що сподієть ся, що вдасть ся оминути зірване зносин з Австро-Угорщиною, признає однак, що найновійші познаки промовляють проти того.

ГАҐА. „Daily Mail“ доносить з Вашинґтону: Америка поробила Японії дуже корисні предложеня на випадок вибуху війни. Німецькі часописи стверджують, що вже давнійше мусіла бути умова Вільзона з Анґлією, що до евентуальної охорони перед Японією.

„До кінця ще далеко“.

ЛЮҐАНО. На посвяченю захисту для реконвалєсцентів в Льондоні сказав міністер війни льорд Дербу: Конець війни ще далеко від нас. Борба станеть ся в будучности далеко тяжшою і страшнійшою, як була доси.

Оконечні приготованя покінчені.

ЛЮҐАНО. „Corriere della Sera“, котре вже кілька разів доносило про великі приготованя коаліції до нової офензиви, пише: Оконечні приготованя до великого наступу коаліції покінчено. Треба сподіватись, що вже вскорості

боту вже былъ отвѣтъ мой предложеный, чего я николи не обѣщевалъ, но я сказалъ вырвзно, що въ недѣлѣ, т. е слѣдующого тыждня я то дамъ на почту. Отже все мое прогрѣшеніе есть, же я былъ на бали, и же я съ оправданіемъ моимъ опоснился о 3—4 дни. За тое реколекція! — Я николи не прегрѣшилъ въ ничимъ, я имѣю декрета похвали, я всегда былъ священникомъ взорнымъ, а бывши въ Городку сотрудникомъ научилъ весь народъ цѣлу літургію спѣвати, поднесъ школу головную, жертвовалъ свое здоровье и свой маетокъ Богъ только вѣсть! — Я былъ въ Ляшкахъ королевскихъ а теперь въ Перемышлянахъ, стражду безчисленныя гоненія отъ Ляховъ, я погорѣлъ и осталъ безъ хлѣба на милостини братьи, я и тутъ оставилъ слѣды неутомимого дѣланія, я писалъ и труждался и около литературы народной, и за тое, що я полюбилъ всѣмъ сердцемъ обрядъ святыхъ отецъ нашихъ — за тое я такъ тяжко виноватъ, же не досыть поставити мене подъ надзоръ повѣтового уряду, абы довершити мѣру, написаный на мене декретъ реколекцій въ радость врагамъ Руси и Австріи! Положеніе мое есть истинно страшное! Нужда и плачъ жены и старенькой матери дѣйствуютъ на мене сильно, но еще сильнѣйше святость справы, которую поборяю. — Той укоризни невинно, за мои труды и заслуги выдержати менѣ не возможно. Абы мене съ піяницами, прелюбодѣйцами, и ляцкими рабами безъ суду и справы а даже безъ основанія съ перекрученіемъ истинныхъ фактовъ одною мѣрою мѣрити и карати — то уже за богато! Я ѣду яко овца на заколеніе; но уже больше въ моей парохіи душпастыремъ быти не могу. Отсидѣвши (3) тыхъ двѣ недѣлѣ ничего менѣ не позостае, якъ оставити епархію Львовскую, и ити где въ Божій свѣтъ. Если не буду принятый на перемыскую епархію хотьбы гдебудь на администрацію, такъ иду на Буковину на православіе!“.

„Пишу Вашей Всечестности, абысьте знали, що ся дѣе. Менѣ видится, що може они и ошибаются, може они не знаютъ духа выѣшныхъ временъ. Якъ я пойду на православіе, то сѣмя тое останеся у насъ, а борше, познѣйше прозябне и выдасть плодъ — Я не хочу и не радбы тое дѣлати, но Всечесность Ваша видятъ, якъ мене пекутъ. Еслибы то кто описалъ Нунціеви, можебы еще якъ зарадыли злому, може бы инну политику приняли, бо тая теперѣйшня веде непремѣнно до схизмы.

Ваша Всечесность изволить простити, що такъ безъ связи пишу, есмь бо глубоко назденъ на души, не ходитъ менѣ о мою особу, но о справу нашу святую, я вижу, що она въ нещирыхъ рукахъ.

Остаю съ глубочайшимъ почтеніемъ Вашой Всечестности нижайшій

Иванъ Наумовичъ“.

Остаточно справа скінчила ся на погрозі. Митрополит прийняв дня 9 марта 1862 р. Наумовича, поговорив з ним простив провину і дарував йому кару, та зажадав тільки від него, щоби більше в справі обряду не писав. На православе тоді Наумович не перейшов, але сама погроза важна для характеристики людий, в яких нещирих руках опинив ся провід обрядовщини.

Свою погрозу сповнив Наумович в двайцять два роки пізнійше. І здавало ся йому, що в Київі повезуть його з двірця до міста золоченою каритою, запряженою шести кіньми. А тимчасом ніхто не вийшов йому на стрічу, православне духовенство сторонило від него як від прокаженого, бо бачило в нім російського шпіона. Зазнав в Росії Наумович богато поневірки. Навертав штундистів та після його проповіди до них почув слова: „батюшка, ми віримо в евангеліє, а після того, що ви проповідали, бачимо, що ви в нічо не вірите“. Хотів Наумович піддавати російському урядови деякі політичні пляни, та дістав у міродайних кругах відповідь: „Оставте нас, батюшка в покоє! О нас промишляет цар, а о царе Бог і ми етім давольні“.

Як останної дошки спасеня хапав ся ще Наумович гадки кольонізації Кавказу галицькими селянами. Раньше спровадив він туди з Галичини шіснайцять людий. Коли приїхав до них в р. 1891, застав девять переселенців тяжко хорих на пропасницю. І тут йому не поталанило. В повороті з Кавказу Наумович отроїв ся в Новоросійську. За богато розчаровань зазнав він в Росії і тому покінчив з собою. Навіть Осип Мончаловський в житєписи Наумовича признає, що смерть його (4 (16) VIII 1891 р.) „наступила отъ рослинного яда“ (отруї), а тільки „покрыто еще тайною, кто подалъ просвѣтителю Галицкой Руси отраву“ *).

Так заплатила Росія Наумовичеви за те, що покинув свій нарід і віру. А з його могили ще нині долітають слова, які він сказав до одного молодого студента Галичанина в р. 1887 у Київі: „Щасливі ви, що можете вернути у рідну землю... Не йдіть в Росію служити і десятому се перекажіть. Про Росію промишляє цар, а про царя Бог!“ **)

Др Кирило Студинський.

---

*) Осип А. Мончаловскій: Житье и дѣятельность Ивана Нармовича. Львовъ 1899 стр. 96.

Та річ ясна, що за убийником горі шукати там, де його не було.

**) Порівнай „Руслан“ за рік 1911 ч. 191.

впадуть перші гарматні стріли великої офензиви.

Підводні лодки роблять своє!

БЕРЛЇН. В головній комісії німецького сойму, котра вчера знов зібрала ся, секретар стану уряду загравичних справ Цімерман дав подрібні довірочні поясненя про розвій політичної ситуації від 31. січня с. р., обговорив становисько ріжних невтральних держав і заповів видане Білої Книги з наведеними дипльоматичними нотами. Обговорив відтак вичерпуючо положене, яке витворило ся в наслідок зірваня дипльоматичних зносин через Америку. Вкінци серед оплесків комісії висказав непохитне переконане, що через приміненє такого оружя, яким є підводні лодки, Німеччина осягне намірену ціль.

Відтак промовив секретар стану уряду маринарки Капеле. В просторім виводі зазначив, що надії, покладані в необмеженім ужитю підводних лодок не тільки сповнили ся, але навіть перейшли ожидане. Вказав дальше на систематичне затаюване втрат в італійській пресі. Нема найменшої причини припускати, начеби від початку необмеженої борби підводними лодками котранебудь з підводних лодок затонула. Охоронні зарядженя Анґлії держать ся в дуже тісних межах. На Північнім морі майже нема корабельного руху. Плавба невтральних держав майже устала. Словом, маринарка з повним довірем може вижидати дальшого ходу війни підводними лодками. Надії, які німецький нарід привязував до тої війни, в дотеперішнім своїм веденю знаходять цілковите потверджене.

Секретар стану для внутрішних справ Гельферік виказував, до якого степеня погіршило ся заосмотрене Анґлії в конечні артикули, як рівнож заосмотреня її союзників і невтральних країв в вуголь через Анґлію в часі до кінця грудня 1916. Упадок в порівнаню з груднем 1915 далеко більший, чим упадок чисел, що відносять ся до цілого року 1916, в порівнаню з р. 1915. Числа показують, що апровізація Анґлії зближає ся до небезпечної точки так, що з господарського становиська з всякою рішучістю можна числити на сповнене надій, вязаних з війною підводними лодками.

Гінденбурґ готовить несподіванки.

З Міляно доносять: Військовий критик „Stamp-и“ оціняючи воєнне положене, стверджує, що осередні держави імовірно не будуть вести дальше кампанію в Румунії, а спрямують свої сили на італійський фронт. Гінденбурґ, той сучасний Наполеон, що змінює свої пляни відповідно до положеня, готовить щораз то нові несподіванки. Є можливе, що саме Гінденбурґ спричинив борбу підводними лодками, щоби перервати получене антанта і витворити загальну ненависть, яку можна би було відповідно використати.

Чому Анґлія не хоче мирити ся?

ЛЬОНДОН. В палаті громад Bonar Law в відповіди на бесіди кількох послів пацифістів, які домагали ся мирових переговорів, заявив, що найліпшим доказом того, до якого степеня Анґлія бажає свободи й незалежности се факт, що палата мовчки вислухала тих мирових промов. В справі мира Анґлія мусіла станути супроти питаня, чи кромі веденя війни є які инші середники на уратоване свободи. В тій хвили не бачу можности забезпечити мир крім — борби о мир.

Пацифісти виступають з замітами проти наших мирових умов. Але як представляють ся мирові умови наших ворогів? Ми усталили наші мирові умови і не вважаємо їх пересадними. Вільзон візвав Німеччину, а бодай запросив її, щоби оконечно заявила свої мирові умови, але Німеччина сього не зробила. Умови Німеччини, річ ясна, старають ся на ідеї німецької побіди, що означало би утверджене німецької військової машини, яка наражує світ кождої хвилї на страданя, які тепер терпить. Чи є якнебудь людська істота, котра нині сумнївала би ся в те, що Німеччина хоче виграти війну не тільки через поборюване сили ворога, але й через теронизоване цивільного населеня і невтральних країв?

Оправдуючи війну підводними лодками, каже Німеччина, що обовязком людяности уживати найскорійшого, хоч би жорстокого середника на покінчене війни.

Людяність Німеччини, а німецькі жорстокости, се вискази однозначні. Ми не боремо ся за забір території, ані за славну побіду, яка вивисшила би імя нашого оружя; ми боремо ся тільки за те, щоби тій касті доказати, що злочин довершений не оплатив ся.

Вкінци заявив бесідник, що не розуміє мирової аґітації в теперішній хвилї, коли навіть найбільший невтральний нарід признав, що є ріжниця між законом а беззаконністю і пізнав, що викрути перейшли міру, якої невтральні держави не можуть стерпіти.

Конґрес Зєдинених Держав за миром.

ЛЮҐАНО. Американський конґрес приняв жаданий кредит з таким додатком: Конґрес установлює як напрям політики, щоби правительство Зєдинених Держав заявило свою готовість полагодити біжучий міжнародний конфлікт в мировій дорозї, в цїли оминеня війни.

Росія під кураделею Анґлії.

ЦІРІХ. З Льондону доносять: Найповажнійші анґлійські дневники, що стоять в близьких зносинах з правительством, стверджують цілком рішучо, що вислідом останної конференції коаліції в Петроградї є певного рода кураделя Анґлії над фінансами Росії. В тій цїли анґлійські фіскальні урядники удадуть ся до Росії і будуть контролювати уживане російським скарбом останніх анґлійських позичок.

На дно моря.

РОТЕРДАМ. Після донесеня бюра Райтера, підводні лодки затопилм знов 17 кораблів поємности 33.000 тон, головно вугля, призначеного для Італії.

НОВИНКИ.

— **Бібліотека Товариства „Просвіта“** отворена для сторін кождого дня (з виїмком неділь і гр. кат. сьвят) від год. 4—6 вечером.

— **Вісти з Станиславова.** Wiedeński Kurjer Polski подає, що від арматних стрілен згинули в Станиславові: радник висшого суду Ґелитович, вдова по віцепрезидентї суду Криницька (вдова по б. послї і донька архідіякона о. Литвиновича) та жінка віцебурмістра Фідлера.

— **З діяльности старостів у східній Галичинї.** Ц. к. Староство в Городку Ягайлонськім розіслало до всїх громадських урядів в повітї (до власних рук начальників громад) комунікат, який покищо точно передаємо:

W ciągu bieżą ego miesiąca br. urządza w całym kraju krakowski książęco biskupi Komitet dla ratowania ofiar wojny t. zw. „tydzień ofiarności publicznej, celem zasilenia swych funduszów, które po blisko trzechletniej w swych skutkach niezmiernie cennej dzialalności Komitetu, uległy zupełnemu niemal wyczerpaniu.

Nie ulega żadnej wątpliwości, że ludność naszego kraju — która mimo ciężkich klęsk wojennych nie ostygła nigdy w ofiarności, jeżeli tylko chodziło o ulżenie doli tych wszystkich, których zdeptała żelazna sfopa wojny — da chętny posłuch odzwie Komitetu w jego usiłowaniach i ze swej strony uczynić wszystko, co może akcyi „tygodnia K. B. K. zapewnić pomyślny wynik.

W tym celu wzywam naczelnika gminy, aby swym osobistym wpływem tudzież wszelkiemi środkami jakie mu stoją do dyspozycyi poparł w swojej gm nie powyższą akcyą przez zarządzenie w tamt. gminie składek pieniężnych w sposób w tamtejszej gminie praktykowany.

Nie wątpię, że wszyscy Naczelnicy gmin, którzy w całej dotychczasowej dobroczynnej działalności na ka dorazowo moje wezwanie okazali, tyle sprężystości także i tym razem dołożą wszelkich starań, aby akcya Komitetu przeznaczona dla najbiedniejszych odniosła pełny skutek.

Ofiary złożone na ręce P. Naczelnika gminy względnie wydelegowanych do tego osób należy przesyłać najdalej do końca bieżącego miesiąca c. k. Starostwa. Kierownik c. k. Starostwa: Dr Chrząszczewski m. p. Wszystkim Wielebnym Urzędom parafialnym w powiecie udzielam uprzejmie do wiadomości z prośbą o poparcie akcyi u parafian, swym wpływem, zarządzenia składek podczas nabożeństw oraz nadesłanie mi gotówki uzyskanej ze zbiórki najdalej do końca lutego br. Kierownik c. k. Starostwa: Dr. Chrząszczewski m. p.

— **Діточе представлене.** Старанем Української Захоронки відбуде ся в неділю, дня 25. лютого о 4 год. з полудня в салї Бесїди, при ул. Косцюшка, діточе представлене, по якім слідують діточі забави. Вступ: для дорослих 1 К, для дітий 50 сот.

— **В полоні.** Вірста Осип, нар. учитель з Замістя, пов. Вашківці в. ч. Буковина зістав 20. 11. 1914 полонений Росіянами. Адреса до нього: Петропавловськ, ґуб. Акмолінська, І. Рота, Росія азійська.

— **Відзначенє.** Ковалишин Яків жандарм в Кршешові (Кор. польське, етапна почта Білґорай) зістав відзначений срібною медалею II. кляси за хоробре поведене супроти ворога. П. Ковалишин просить отсею дорогою о адреси своїх товаришів.

— **Відзначенє Українця.** Підофіцер Малиновський Олександер дістав похвальний декрет за точне повнене обовязків в часї війни.

— **В справі видаваня збірників поезій, повістий і драматичних творів.** Від кількох наших поетів письменників отримав я рукописи, з прошенем видати їх твори в який небудь спосіб в можливо короткім часї, бо як висловлюють ся, „ціла суспільність сего часу хоче книжок до читаня“.

Кождого нашого тямущого чоловіка мусить тішити се, що поети та письменники працюють і тепер серед великої тої „Руїни“. З другої сторони мусить тривожити поважно сей факт, що за час цілої війни не вийшла у нас ні одна нова повість, ні один драматичний твір ні один збірник поезій. Се наче яка програна кампанія!

Поляки нр. кинули на книгарський торг сотки нових творів красного письменьства, які війна створила, жиди Мервіни видають твори польських леґіонерів. В Познани зорґанізовало ся велике, нове товариство видаваня таких творів, котрі сиплют ся з печатень як з рога обильности, підтримують ідейний світогляд та кріплять духа і ширять велику роботу. У нас занепад хоч саме тепер потреба найбільше книжок. Треба їх для родин, до шпиталів, для полонених і для тих жовнірів-Українців родом з Угорщини, котрі мають нині таку спосібність зближити ся до нас і наших змагань, яку ні вони ні ми в будуччині, хто знає, чи будемо мати! Біда лишеь, що печатане одного аркуша коштує нині у Відни тристакількадесять корон! Давати наклад одному чоловікови буде за тяжко але зложити ся патріотам „громадою“ по сто або двіста корон на видане згаданих творів, се не буде тяжко для правдивих патріотів, бо гроша в краю, у інтеліґенції, в поли, у військових навіть у молодіжи є досить.

Щоби довго не розводити ся над культурним ділом, яке може нам дати високовартістні твори звертаюсь отсим до Впов. старших і молодших ідейників працьовників наших, моїх учеників на становиськах і пр., щоби зголосили ся до підписаного як вспівнакладники, що готові на се діло 100 або 200 корон по заключеню контракту з печатнею впрост друкарні переслати.

Імена тих людий будуть подані на книжці як накладців, а нарід не забуде на їх добре діло. З накладу дістануть вони таку скількість примірників, що розпродавши їх між знакомими і пр або даючи на продаж до книгарень відберуть суму, яку дали як накладці подвійно або з 50% зиску. Тим способом будуть ремуненовані і автори, бо нам не ходить о прожиток але дамо свою тяжку працю і труд для добра наших бідних поетів, письменників авторів а предовсім для добра народу, бо його ниву під

жнива не зорють чужі руки лише свої і не чужим, але своїм плугом хочби він був і вищерблений невзгодинами в своїй хаті і ворогами...

Коби сей голос не прогомонів без успіху, але щоби ми могли хоч два-три твори і сейчас дати до печатні! Зголосити ся в сій справі просить: о. Др. Застирець, Wien XVIII. Türkenschontzstrasse Nr. 4. Türe 8,

— **Рух за автономією в Фляндрії.** Після донесень фляманденської преси відбули ся недавно збори понад 200 провідників всіх фляманденських ґруп. Вони заявили ся однодушно за повною автономією фляманденського народа і установили для Фляндрії раду, якої завданєм буде підняти дальші кроки в цїли добутя автономії.

ОПОВІСТКИ.

Пятниця дня 23. лютого 1917.

Нині: 23. лютого гр.-кат. Харламп., римо-кат. Романи.

Завтра: 24. лютого. гр.-кат. Власія св. мч., римо-кат. Матея ап.

○ **Український Народний театр „Бесіди“.** Саля товариства ім. Лисенка при ул. Шашкевича ч. 5.

В суботу, дня 24. лютого, **„Весїля при ліхтарнях“** оперетка в 1 дії І. Офенбаха, розпічне: **„Заручини по смерти“**, комедія на 2 дії Паливоди Карпенка.

В недїлю, дня 25. лютого, **„Ой не ходи Грицю та на вечерницї“** вар. драма зі співами і танцями в 5 діях, М. Старицького.

Білети можна скорше набути в „Народній Торговлї“, а в день представленя при касі театру в год. 5 по пол.

Початок о год. 7 вечером. 1—2

○ **Загальні Збори Кружка У. П. Т. ім. Б. Грінченка** відбудуть ся дня 4. марця 1917 (недїля) пополудни о годині 3 (бо нема сьвітла) в будинку шкільнім на Городецькім ч. 95 у Львові з порядком дневним, як слїдує:

1. Відчитанє протоколу з попередних загальних зборів.
2. Зданє звітів: а) педаґоґічного, б) адміністративного і в) касового.
3. Звіт комісії контрольної рефер. М. Сіяк.
4. Дискусия над звітом і удїлене абсолюторії.
5. Відчитанє спису звичайних членів Кружка.
6. Вибір голови і решти членів старшини Кружка.

Підписана старшина Кружка просить уклінно всіх своїх членів і всіх иньших Добродіїв і прихильників нашої школи, о як найчисленнійшу присутність, а то тим більше, що від сего буде залежати доля будучности нашої школи. М. Сіяк заступ. голови, о. В. Федусевич секретар. 3—5

○ **На школу ім. Б. Грінченка зложили:** Вч. о. Іван Петик з Ляшок коло Бібрівки 50 К, Вн. Алекс. Сас Лисковацький збірку від пп. кондукторів на порученє Вп. Леонт. Добряньского 200 К, Через Дирекцію „Народна Торговля“ збірка від пп. Юліяна Січинського 10 К, Дра Стефана Федака 10 К, Вч. о. Сов. Алекс. Стефановича 5 К, Директора Ілії Кокорудза 3 К, Дра Алекс. Париляка 2 К, Дра Вол. Мацькевича 2 К, Вч. о. Мих. Клюка з Зарудець 10 К, Збірка від пп. Професорів Акад. гімн. з рук Вп. проф. Як. Яцкевича 20 К, Шкільна Поміч у Львові з рук Вп. Танчаківського 50 К. — Разом 375 К.

За зї щадрі дари в імени дїтвори шкільної і їх родичів складаю ласкавим жертводавцям сим прилюдно сердечну подяку. М. Сіяк. Адрес: Управа школи ім. Б. Грінченка на Городецькім ч. 95 або Ґрунвальдзка ч 4 у Львові.

Послїдні вісти.

З ГОЛОВНОЇ АВСТРІЙСЬКОЇ КВАТИРИ

З дня 22 лютого 1917.

На східнім фронті:

Діяльність наших підїздів і наступаючих відділів, була вчера знова значна, найбільше в части фронту між Дорнаватрою а Дністром. Відділи наші всюди успішно сповнили свої задачі — потерпіли лиш малі втрати і привели богато бранців.

На Італійськім фронтї:

Не було зміни.

На фронтї південно-східнім.

Над Вовссою значнїйші сутички. На північний захід від Тепелені розбито неприятельські відділи.

Заступник шефа Генерального штабу пільний маршалок-поручник Ф. Гефер.

З ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ.

На західнім фронтї:

Фронт пільного маршалка баварського наслідн. престола Рупрехта:

На полудне від Армантіє по сильнім огни кілька англійських компаній вдерло ся до нашого становища. Сильним противнаступом прогнано їх звідтам. В часї очищуваня ровів найдено 200 забитих Англійців. Взято в полон 39 людий.

Неприятельські наступи у вивідних цїлях на полудневий захід від Варнетон, на полудне від каналу Ля-Басе і між Анкр а Сом не повели ся.

На східнім фронтї:

Фронт ґенерала пільного маршалка князя Леопольда Баварського:

На південний захід від Риґи і на полудневім березі озера Нароч — виправи російських відділів в силі одної компанії, були безуспішні. Під Лабузами над Щавою і в кількох місцях між Дністром а Карпатами лісистими наші відділи виконали кілька успішних підїздів. На фронтї арх. Йосифа і в области ґрупи Макензена при снїговії боєва діяльність мала.

Македонський фронт:

На схід від Вардару намагали ся Анґлійцї усадовитись перед нашим становищем. Прогнано їх ручними ґранатами.

Перший ґенеральний квартирмайстер Людендорф.

Рекламації вільні від почтової оплати. Рукописі приймаєть ся лиш оплачені, а звертаєть ся тільки важнїйші застережені. — „Українське Слово“ продають всі бюра по цїлім краю.

Адреса редакції, адміністрації й експедиції: Львів, ул. Руска ч. 3.

Ціна оголошень:

За оголошеня числимо за одношпальтову стрічку або її місце 40 сот. Надіслане 60 сот., за стрічку а в оповістках 80 сот., в редакційній части 1 К. Відомленя про вінчаня, заручини і т. д. 1·50 К. за стрічку найменше 4 К. Дрібні оголошеня за слово 10 сот., найменше 60 сот. Слова товстим або розстріленим друком числимо подвійно. Сталі оголошеня за окремою умовою. — За зміну адреси платить ся 50 сот.

Надїслане.

За сю рубрику редакція не відповідає.

Оголошеня.

Видає і відвічає за ред.: Д-р Сидір Голубович. Друкарня А. Гольдмана, Львів, ул. Сикстуська 19